

Środa na Okólniku

THESAURUS MUSICORUM POLONIAE

Opieka artystyczna:
prof. dr hab. Lilianna Stawarz, ad. dr hab. Agata Sapięcha,
mgr Anna Nowak-Pokrzywińska, as. Tomasz Pokrzywiński

13 XII 2023, środa
godz. 19:00

Sala Koncertowa UMFC
ul. Okólnik 2, Warszawa

Polska muzyka XVII wieku nie jest tak powszechnie znana jak muzyka niemiecka, francuska, włoska czy angielska tego okresu. Przyczyna może być prozaiczna – część polskich rękopisów zaginęła w wojennych pożogach i zawieruchach, a niektóre utwory być może wciąż czekają w archiwach na odkrycie. To, co się zachowało zachwyca pomysłami kompozytorskimi, mienią się barwami i fakturami, będąc dowodem na to, że polski muzyczny skarb kryje niezwykle bogactwo różnorodności.

Jeden z najśłynniejszych polskich kompozytorów epoki baroku, Adam Jarzębski (1590-1649), przez dłuższy czas znany był przede wszystkim jako budowniczy pałacu w Ujazdowie i autor wierszowanego opisu Warszawy *Gosciniec albo krótkie opisanie Warszawy z okolicznościami iey dla kompaniey dworskiey* (1643). Jako kompozytor został „odkryty” stosunkowo niedawno, bo dopiero u progu XX wieku. Rozpoczął się wówczas żmudny proces identyfikacji jego utworów. Zadanie było tym trudniejsze, że Jarzębski funkcjonował w literaturze jako Harzebski, Czarzebski, Zarzebski, a nawet Zerwitzki. Przez pewien czas nie było też pewności, czy można go utożsamiać z „polskim skrzypkiem działającym w berlińskiej kapeli” i z „kompozytorem utworów instrumentalnych z rękopisu wrocławskiego”. Analizy muzykologów wykazały jednak, że to ta sama osoba. Najbardziej znany zbiór Jarzębskiego – *Canzoni e concerti* (1627) – zawiera dwadzieścia siedem, składających się z wielu krótkich kontrastujących ze sobą odcinków kompozycji instrumentalnych. Część z nich jest opracowaniem funkcjonujących wcześniej utworów wokalnych (choć liczne zmiany wariacyjne sprawiają, że powstałe kompozycje daleko odbiegają od wokalnych pierwowzorów) – przypuszcza się, że taką formę mają między innymi *Concerto primo*, *Concerto secondo* i *Concerto terzo*. *Sentinella* i *Tamburetta* są przykładem utworów, których tytuły nawiązują do wyrazowości kompozycji. Z kolei tytuł *Königsbergi* (podobnie jak *Berlinesy*, *Spandesy* i *Norimbergi*) odnosi się do nazw niemieckich miast.

Obok Jarzębskiego jednym z najwybitniejszych polskich twórców XVII wieku, najszerzej znanym w Europie, był Marcin Mielczewski. O jego życiu wiadomo niewiele, przypuszcza się, że urodził się między 1605 a 1610 rokiem, zmarł w Warszawie we wrześniu 1651 roku. Pierwsze wiarygodne informacje o jego działalności pochodzą z roku 1632, gdy działał już jako muzyk w królewskiej kapeli na dworze Wazów (z dworem tym był zresztą związany przez całe swoje zawodowe życie). Mielczewski jest autorem ponad stu dwudziestu

utworów, z czego około sześćdziesiąt zachowało się w całości, około trzydzieści we fragmentach, a pozostałe znane są tylko z tytułów. Wśród tych zachowanych odnaleźć można pięć koncertów na małą obsadę wykonawczą, między innymi oparty na wersach psalmu 53 (54) koncert kościelny *Deus in nomine tuo*. Kompozycja została wydana w Berlinie już po śmierci Mielczewskiego, w 1659 roku, w zbiorze *Erster Theil Geistlicher Concerten* razem z utworami uznanych kompozytorów, takich jak m.in. Francesco Capella, Alessandro Grandi, Claudio Monteverdi i Giovanni Rovetta.

W kontekście tytułu dzisiejszego koncertu może dziwić to, że w programie pojawiły się utwory niemieckiego kompozytora Georga Philippa Telemanna (1681-1767). Wystarczy jednak przyrzeć się życiorysowi kompozytora. W 1705 roku Telemann rozpoczął pracę na dworze hrabiego Erdmanna II Promnitz w Sorau, czyli w...Żarach. Wkrótce potem dwór hrabiego (a wraz z nim i Telemann) przeniósł się do Pszczyny. To właśnie w tym czasie kompozytor zetknął się z polską muzyką ludową, a w swojej pierwszej autobiografii z 1718 roku Telemann zamieścił nawet panegiryk na cześć stylu polskiego:

To, co radość sprawia, każdy chwali pewnie,
A przy polskiej pieśni cały świat tańczy.
Więc o tej muzyce bez trudu wnioskuję,
Że poruszy wszystko, nawet duszę w drewnie.

(tłum. Marcin Brykczyński)

W ostatniej autobiografii z 1740 roku Telemann o swoim pobycie w Polsce napisał: „Człowiek uważny zaopatrzyłby się [tu – przyp. OB] w ciągu tygodnia w zapas pomysłów na całe życie”. Wpływy polskiej muzyki okazały się więc na tyle istotne, że nawiązań do polskich tańców można doszukiwać się nie tylko w twórczości z tamtego okresu, ale także w kompozycjach późniejszych.

Olga Borzyszkowska

PROGRAM

ADAM JARZĘBSKI (1590-1649)

Canzoni e concerti

Concerto primo

Anna Nowak-Pokrzywińska skrzypce barokowe

Tomasz Pokrzywiński wiolonczela barokowa

Lilianna Stawarz pozytyw

Concerto secondo

Paulina Garlińska viola da gamba

Natasza Leszczyńska viola da gamba

Konstancja Śmietańska viola da gamba

Sentinella

Agata Sapiecha skrzypce barokowe

Weronika Kurpiel skrzypce barokowe

Anna Nowak-Pokrzywińska skrzypce barokowe

Lilianna Stawarz pozytyw

Concerto terzo

Paulina Garlińska viola da gamba

Natasza Leszczyńska viola da gamba

Konstancja Śmietańska viola da gamba

Königsberga

Maja Fal, Zuzanna Wawro, Olga Borzyszkowska wiolonczela barokowa

Lilianna Stawarz pozytyw

Tamburetta

Anna Nowak-Pokrzywińska skrzypce barokowe

Paulina Garlińska viola da gamba

Natasza Leszczyńska viola da gamba

Konstancja Śmietańska viola da gamba

Lilianna Stawarz pozytyw

MARCIN MIELCZEWSKI (+1651)

Deus in Nomine Tuo na bas, dwoje skrzypiec, fagot i basso continuo

Bartosz Wasiluk bas

Agata Sapiecha skrzypce barokowe

Weronika Kurpiel skrzypce barokowe

Tomasz Pokrzywiński wiolonczela barokowa

Lilianna Stawarz pozytyw

GEORG PHILIPP TELEMANN (1681-1767)

Sonata Polonese nr 1 na skrzypce, altówkę i basso continuo

I. *Andante*

II. *Allegro*

III. *Dolce*

IV. *Allegro*

Agata Sapiecha skrzypce barokowe

Anna Nowak-Pokrzywińska altówka barokowa

Tomasz Pokrzywiński wiolonczela barokowa

Lilianna Stawarz klawesyn

Suita e-moll na dwa flety, smyczki i basso continuo BWV 55:e1

Ouverture: Lentement – Vite – Lentement

I. *Rejouissance*

II. *Rondeau*

III. *Lourée*

IV. *Passepied*

VI. *Gigue*

Zespół instrumentalny Katedry Muzyki Dawnej

Marta Urbanowicz, Zuzanna Sęk klawesyn

Zespół instrumentalny Katedry Muzyki Dawnej

Anna Nowak-Pokrzywińska, Weronika Kurpiel, Agata Sapiecha,

Magdalena Czeszkowska-Biernacka skrzypce barokowe

Łukasz Olechowski, Jan Dahlen altówka barokowa

Tomasz Pokrzywiński, Maja Fal, Zuzanna Wawro, Olga Borzyszkowska
wiolonczela barokowa

Zuzanna Sęk, Marta Urbanowicz klawesyn

Zofia Piasecka, Kaja Morawiec flet barokowy

Katarzyna Babińska obój barokowy

Przygotowanie klawesynu i pozytywu: mgr Weronika Janyst

Realizacja nagrania audio: Marcin Studniarz, Wiktor Szymański

Opieka dydaktyczna: mgr Mateusz Banasiuk

Obsługa sceny: Piotr Kosiński, Jakub Osmański

Oświetlenie: Piotr Sochaczewski, Grzegorz Pawlak

Zapraszamy na następne wydarzenia:

GRUDZIEŃ 2023

15 CU CINEMA: „BOSKA FLORENCE”, REŻ.
STEPHEN FREARS (2016)

17 GITARA W DAWNEJ HISZPANII

18 MŁODZI ZDOLNI KAMERALNIE

20 KONCERT SYMFONICZNY

**INFORMUJEMY, ŻE KSIĘGARNIA CHOPIN UNIVERSITY PRESS BĘDZIE
NIECZYNNA W DNIACH 21.12-08.01. ZACHĘCAMY DO KORZYSTANIA
Z BILETOMATU I ZAKUPU BILETÓW ZA POŚREDNICTWEM SERWISU
BILETY24.PL**

**Szczegółowe informacje o koncertach dostępne w folderze koncertowym
oraz na stronie internetowej Uczelni**

Bilety na koncerty do uzyskania:

- w księgarni Chopin University Press
(pon. 16:00-20:00, wt. 12:00-16:00, śr. 16:00-20:00, czw. 12:00-16:00, pt. 12:00-16:00),
- w biletomacie w hallu wejściowym UMFC,
- online w serwisie Bilety24.

Dystrybucja z wyprzedzeniem 2 tygodni, bez możliwości rezerwacji.

BIURO KONCERTOWE UMFC

(22) 2789 235, biuro.koncertowe@chopin.edu.pl
facebook.com/UMFChopin

Opracowanie programu: Biuro Koncertowe